

Återföring

Bristande följsamhet till patientdatalagen

Ärendet

Patientnämnden behandlade vid sammanträde den 2 februari 2015 ett principärende rörande bristande följsamhet till patientdatalagen hos To Care Husläkarmottagning.

Patientnämndens förvaltning fann det allvarligt att en vårdgivare inte följer reglerna i patientdatalagen. Samtliga krav i 6 kapitlet 3 § patientdatalagen(2008:355) måste vara uppfyllda för att en vårdgivare ska få behandla uppgifter som en annan vårdgivare gjort tillgängliga i systemet med sammanhållen journalföring. I detta fall hade patientens samtycke inte inhämtats, vilket är ett krav. Det finns inget undantag för verksamhetschefer i patientnämndsärenden som anser att uppgifterna behövs av patientsäkerhetsskäl, vilket verksamhetschefen hade angett. De undantag som finns gäller om patienten saknar förmåga att lämna samtycke.

Patientnämndens förvaltning undrade hur To Care Husläkarmottagning kommer att se till att man fortsättningsvis följer gällande regler i patientdatalagen. Nämnden beslöt att begära skriftlig återföring i ärendet senast den 1 juni 2015.

Återföring

Verksamhetschefen för To Care Husläkarmottagning har med anledning av detta principärende inkommit med bifogad återföring. Av denna framgår att man försöker göra sitt yttersta för att följa patientdatalagen och personuppgiftslagen, men att de inte alltid kan följas. I deras förbättringsarbete har man kommit fram till en ny rutin vilket innebär att alla nylistade patienter får frågan om de ger sitt samtycke till att man som deras vårdgivare kan läsa den information som rör deras vård hos dem. Samtycket ska dokumenteras i journalen. Finns inget samtycke ska det inhämtas innan journalen öppnas på annan enhet än den egna. Innan svar ges på anmälningar kommer således samtycke att inhämtas.

Regelverk och förarbeten

I 6 kapitlet 3 § patientdatalagen (2008:355) anges att för att en vårdgivare ska få behandla uppgifter som en annan vårdgivare gjort tillgängliga i systemet med sammanhållen journalföring krävs att

1. uppgifterna rör en patient som det finns en aktuell patientrelation med,
2. uppgifterna kan antas ha betydelse för att förebygga, utreda eller behandla sjukdomar och skador hos patienten inom hälso- och sjukvården, och
3. patienten samtycker till det.

I förarbetena till denna paragraf anges: För att en vårdgivare ska få behandla ospärrade uppgifter krävs också att patienten samtycker till det. I den situationen räcker det således inte att patienten inte motsätter sig att vårdgivaren tar del av uppgifterna. Det fordras ett aktivt samtycke från patientens sida. Det ska vara ett sådant samtycke som avses i personuppgiftslagen (1998:204), d.v.s. det ska vara frivilligt, särskilt och otvetydigt. Kravet på att samtycket ska vara frivilligt ger uttryck för att den enskilde verkligen ska ha ett val. En registrerad kan vidare enligt personuppgiftslagen inte lämna ett giltigt generellt samtycke till personuppgiftsbehandling som inte är preciserad till något eller några ändamål. Det följer av kravet på att samtycket ska vara särskilt. Att samtycket ska vara otvetydigt anses innebära att det inte får råda någon tvekan om att den registrerade godtar personuppgiftsbehandlingen. Det är lämpligt att samtycket dokumenteras även om det inte finns något formellt krav på detta. Samtycket ska givetvis föregås av att patienten får information om vad han eller hon samtyckt till. Inget hindrar att ett samtycke lämnas i förväg innan den aktuella patientrelationen har uppstått. Många gånger kan det vara en praktisk ordning att patienten redan i samband med att uppgifter om honom eller henne görs tillgängliga i ett sammanhållet journalsystem samtycker till att annan vårdgivare senare får ta del av uppgifterna. Detta är möjligt under förutsättning att samtycket är särskilt och otvetydigt. Ett praktiskt exempel på då samtycke kan lämnas i förväg är då patienten befinner sig i en vårdprocess som inbegriper flera olika vårdgivare och där patienten skickas runt mellan dessa i ett remissförfarande (prop. 2007/08:126 sid 252-253).

Förvaltningens synpunkter

Patientnämndens förvaltning finner det positivt att To Care Husläkarmottagning har tagit fram nya rutiner gällande inhämtande av samtycke när vårdgivaren ska få behandla uppgifter som en annan vårdgivare gjort tillgängliga i systemet med sammanhållen journalföring. Förvaltningen förutsätter att rutinerna kommer att följa ovan angivna regelverk och förarbeten. Vidare bör påpekas att samtliga kriterier i 6 kapitlet 3 § patientdatalagen ska vara uppfyllda innan en vårdgivare får behandla uppgifter som en annan vårdgivare gjort tillgängliga i systemet med sammanhållen journalföring.

Konsekvenser för patientsäkerhet

De föreslagna åtgärderna förväntas bidra till att förbättra patientsäkerheten genom att gällande regelverk följs.

Konsekvenser för jämställd och jämlik vård

De föreslagna åtgärderna förväntas medföra konsekvenser för jämställd och jämlik vård genom att alla patienter genom ny rutin kommer att behandlas lika.

Miljökonsekvenser

De föreslagna åtgärderna förväntas inte medföra några miljökonsekvenser.

Förslag till beslut

Nämnden föreslås besluta att

- godta återföringen och avsluta ärendet med tjänsteutlåtande till styrelsen för To Care Husläkarmottagning AB,
- ge förvaltningen i uppdrag att översända ärendets tjänsteutlåtande och inkommen återföring till anmälaren,
- ge förvaltningen i uppdrag att översända ärendets tjänsteutlåtande och inkommen återföring till Hälso- och sjukvårdsförvaltningen och Datainspektionen för kännedom.

Eva Ljung
Förvaltningschef

Bilaga

Bilaga 1 Återföring från To Care Husläkarmottagning AB

PaN V1407-0339258

Ankom

2015-06-15

Patientnämndens förvaltning

Undertecknad, i egenskap av verksamhetschef, svarar härmed på den fråga Nämnden har efter sammanträdet rörande rubricerat ärende.

I enlighet med patientdatalagen och PUL har vi alltid strävat efter att inhämta patienternas godkännande innan en journalläsning utförs. Då vården ser ut som den gör kan inte alltid detta följas till 100%, vilket ur en byråkratisk synvinkel självklart är beklagligt, men vi gör varje dag vårt yttersta att uppnå 100%-ig följsamhet.

Vi har genom vårt förbättringsarbete kommit fram till följande rutin:

Alla nylistade patienter får frågan om de ger sitt samtycke till att vi som deras vårdgivare kan läsa den information som rör deras vård hos oss. Detta skall dokumenteras i journalen under patientsamtycke. Finns inget sådant samtycke skall det inhämtas innan journalen öppnas på annan enhet än den egna!

Således kommer undertecknad, innan svar på anmälningar mm, alltid inhämta ett aktuellt samtycke och även journalföra detta.

Undertecknad och samtliga i personalen på To Care anser att patientdatalagen är ett bra verktyg för patienternas rättsäkerhet och läkarsekretetess generellt, dock inte i alla lägen en praktisk lag!

Avvaktar framtida beslut/synpunkter i ärendet.

Med vänliga hälsningar

Kenneth Ilvall, Specialist i Allmänmedicin

Verksamhetschef To Care HLM City

Karlavägen 58

114 43 Stockholm

Kenneth@tocare.se

073-503 93 85